

שוב הייתי נוכח פעם אחרת יום תמים בחברתם של שופטים, בהוציאם את משפמם על כמה קפיטנים, שהוליכו, בזה אחר זה, איש איש את פלוגתו כלפי קבוצת בני-יחווה, אשר בהן הסתתר כביכול כוח-אויב הנון ועמו שתי מכוניות-יריה. הדיקנות והמהירות של הקפיטן בערכו את אנשיו, בחירתו את שיטת-הפעולה, שליטתו בפלוגה, — כל אלה קבעו אם ראוי הוא לעלות בדרגה, או לאו. למחרת ראיתי כיצד נבחנו קציני תל-המהנדסים בפעולות-נישור, ומפקדי רכב משוריין — באופן התקרבות אל ביצורים. אחד מאלה האחרונים הביא את פלוגתו לשמח, שגם אני, ההדיוט, ידעתי כי ישחק שם לאבק. ראיתי את השופטים מציינים על כרטיס-האימון שלו: „אינו ראוי לפיקוד“.

שלוש שנים לפני פרוץ המלחמה ראיתי כיצד נבחרו מפקדי-רגימנטים לכותות הממוכנים של גליל-מינכן, בתוך ערבוביה, שהיתה דומה ככל האפשר למחזה-מלחמה אמתי, צריכים היו המועמדים להראות דוגמה של פריצת-חיות — חורה מדויקת לאשר ארע אחרי-כן מקץ שלש שנים בפלנדריה. הלל האויר היה שחור מרוב אוירונים, ואוי לקצין שהשאיר את המנקים או את מכוניותיו במקום גלוי בלי הסוואה. מפציץ היה מפור על פני הדרך או על פני השרה שקים קטנים של קמח מעורב בדבק צבוע, שהמיל סימנים בלתי-נמחים בכלי הרכב שפגע בהם, וסימן היה נמתח על כרטיסו של המפקד שאנשיו נהגו ברישול. 15 איש היו מועמדים לדרגת קולונל; רק שמונה אנשים זכו בכך.

מדי שנה בשנה נותן מיניסטריון המלחמה הודמנות לכל הקצינים לכתוב „מאמרי-תחרות“ על כמה נושאים צבאיים. מאמרים אלה נבדקים על ידי קציני המטה הראשי, הנבחרים לתפקיד זה ממעם המפקדה העליונה משום רוחב תפיסתם. המסות האלה הביאו כמה רעיונות, שקצינים בעלי „גולגלות משוריות“ היו משליכים אותם ודאי אל הסל, כגון הרעיון להוריד צבא בדאונים, שבאמריקה עדיין לעגו לו כלדבר הוזה, בו בזמן שהגרמנים כבר התכוונו להנשים אותו בהצלחה בכרתים.

אם אחד הקצינים כותב איזה „מחקר“ בלתי רגיל, מוציאה מחלקת המינויים את כרטיסו. אפשר מומחה הוא — מתאים לפיתוח ארמילריה אנטי-ממוסית, או אולי נשקפות לו עתידות בצמרת הפיקוד. אימון האנשים שלא נועדו לעליה, הוא בדרך ההתמחות המיוחדת באחד הענפים, עד שכל אחד מהם הנהו מושלם בתכלית לתפקידו המיוחד. התפרים-הלוחמים שהתקיפו את המצודה הבלגית אֶבֶן קֶמְפֶּל — המפתח לביצורי תעלת אלברס — חזרו על תרגיל ההתקפה הזאת במשך ירחים תמימים, על פי דוגמת המצודה שהוקמה בפרוסיה המזרחית. יום אחר יום ערכו ממוסית-שמוקה „מסך-אש“, בעוד התפרים מתקדמים בכיסוי עשן, כדי לשים מטענים של קרי-נמרז-מולדאן, בעזרת מוסות-תחיבה ארוכים, לתוך אשגבי-המצודה ולקבוע יורקי-אש בעמדות-פעולתם. ובשעה שהוצאה לפועל ההתקפה האמתית התקדמו הגרמנים בדיקנות שנראתה כ„טבע שני“. אכן היה זה הרגל כסבע שני.

בשנת 1939 ראיתי חיילים גרמנים מתאמנים במנקים בשורצנולד. זו היתה התכוננות לקראת ההתקדמות דרך האַרְדֶּנִים, שהמטה הכללי הצרפתי חשבה לבלתי-אפשרית. השדרות הממוכנות עסקו באימון זה שעות רצופות בבת אחת, יום אחר יום. האנשים היו חוזרים מדולדלים לגמרי. „האם ישבת פעם משך שש שעות במנק?“, שאלני אחד מהם. אמרתי כי מימי לא נתנסיתי בכך. „אל תגיע לכך!“ — ענני, ומקץ חמש דקות היה כבר שקוע בשנתו. שוב ראיתיו לאחר כמה חדשים, ועתה היה מסוגל לבלות שש שעות בתוך מנק כמעשה יום-יום.

אף רגע אחד בסדר-יומו של חייל גרמני אינו הולך לבמלה. עבודת-הלבלרות, מלאכת-הממבט, עבודה-פשוטה מסכיב-לעמדה נעשית על ידי גוף צבאי-אזרחי מורכב מאנשים שאינם מסוגלים לתפקיד-הקרב. יום-יום על החייל הגרמני לחזור על פרק ב„אימון הכללי“. רימון-יד מושלך אליו, ועליו לתפסו ולהשליכו חורה במהירות האפשרית. עליו להתקדם דרך יער, ולירות מן המותן אל מטרה המורמת פתאום בנתיבו. עליו להיות מסוגל לקפוץ לתוך בור תפור על ידי פגז ולא לשבור רגל. עליו להתאמן לעבור דרך סבך-תיל, מבלי שכובעו יפגע בתיל וישמיע קול. „האבירות מחמת בערות במלחמה הקודמת היו גדולות יותר מדי“, אמר לי פעם אחת קצין-מטה גרמני, „הפעם נמנעם אותן בשבעים ותמשה אחוז“. דומה שהמספרים של קרב-צרפת מאשרים הנחה זו.